

Ìwé Dániẹ̀lì — Nọ́nbà Mèrìndínlógún

Àwọn Àmì-Àpẹ̀rẹ̀

Jeff Pippenger

2023-12-11

Şáájú kí a tò sòrò nípa orí kẹta ti Dániẹ̀lì, a ó kọkọ ronú lórí diẹ nínú àwọn ààmì àsọtẹ̀lẹ̀ tí ó lè jẹ kí a lóye orí náà ní kíkún sí i. Èmí Mímọ̀ lo Dániẹ̀lì, Hananiah, Mishael àti Asariah láti ọ́jọ́ fún àwọn ààmì àsọtẹ̀lẹ̀ pàtò kan, gégé bí àyíká tí a ti lò wọn ẹ̀ fi hàn. Nínú orí kìn-ín-ní, a ọ̀fihàn wọn gégé bí ọ̀lọ́lá mērin, láìsì iyàtò kankan, tí tí di ọ̀pin orí náà, níbi tí a ti fi Dániẹ̀lì hàn gégé bí ẹ̀ni tí ó ní ẹ̀bùn “ìmọ̀ nípa gbogbo iran àti àlà.”

Ní ti àwọn ọ̀mọ̀ mērin wònyí, Ọ̀lórún fún wọn ní ìmọ̀ àti òye nínú gbogbo ẹ̀kọ̀ àti ọ̀gbón; àti Dániẹ̀lì ní òye nínú gbogbo iran àti àlà. Dániẹ̀lì 1:17.

Nínú orí kìníní, gégé bí àmì “mērin,” wọn n ọ́jọ́ fún àwọn èniyàn Ọ̀lórún ní ọ̀jọ̀ ikeyìn káákiri ayé. “Mērin” jẹ àmì tí n ọ́jọ́ fún àgbáyé ní kíkún, gbogbo àwọn wòlú sí n sòrò nípa ọ̀jọ̀ ikeyìn. Àwọn ọ̀lọ́lá mērin inú orí kìníní n ọ́jọ́ fún àwọn èniyàn Ọ̀lórún ti ọ̀jọ̀ ikeyìn, àti ní esè kẹ̀tádínlógún ni a kọkọ ẹ̀ iyàtò láàárín Dániẹ̀lì àti àwọn ọ̀lọ́lá mēta náà, èyí tí n ọ́jọ́ fún àmì “iṣọkan mēta-pẹ̀lú-ọ̀kan.”

Àmì àpẹ̀rẹ̀ “iṣọkan mēta àti ọ̀kan” ni a tún n rí leraléra nínú ọ̀rọ̀ ìmísí. Ó n ọ̀fihàn ọ̀pọ̀ ọ̀títọ̀, gégé bí àyíká ọ̀rọ̀ náà ẹ̀ wà. Ó n ọ̀fihàn itàn àwọn iròyìn àwọn àngẹ̀lì mēta tí ó bèrẹ̀ ní “àkókò ikeyìn” ní ọ̀dún 1798, tí wọn sì parí ní ipèkun àkókò ànfààní. Gbogbo iròyìn mēteṣeta náà ni a ọ́jọ́ nínú iṣisẹ̀ àngẹ̀lì àkókò, iṣisẹ̀ náà sì ni àngẹ̀lì kẹrin ti Ọ̀fihàn orí kẹjídínlógún tẹ̀lẹ̀; nítorí náà, iṣọkan mēta àti ọ̀kan.

Nínú àwọn àyíká kan, ó lè ọ́jọ́ iṣisẹ̀ irántí àngẹ̀lì àkókò nínú itàn àwọn Millerite pẹ̀lú nọ́nbà kan, ní ipapọ̀ pẹ̀lú iṣisẹ̀ irántí àngẹ̀lì kẹta pẹ̀lú nọ́nbà mēta. Nípa bẹ̀, “ipapọ̀ mēta-pẹ̀lú-kan” lè tún jẹ ọ́jọ́ gégé bí “ipapọ̀ kan-pẹ̀lú-mēta.” Àpẹ̀rẹ̀ “ipapọ̀ mēta-kan” náà n ọ́sẹ̀ gégé bí àmì, yálá nígbà tí kan bá ọ́ájú mēta, tàbí nígbà tí mēta bá ọ́ájú kan. Nínú iná ileru Nebukadinesári, nínú orí kẹta iwé Dániẹ̀lì, a kọkọ rí àwọn ẹ̀ni ọ̀lọ́lá mēteṣeta náà, lẹyin náà sì ni ẹ̀ni kẹrin kan tí ó dàbí Ọ̀mọ̀ Ọ̀lórún.

Àwọn ọ̀kúnrin mēteṣeta wònyí sì ni Sádíraki, Mēşaki, àti Abẹ̀dínigò, wọn sì ọ̀bú ní fifò mọ̀ wọn sínú àárín iná ileru tí n jó gidigidi. Nígbà náà ni Nebukadinesári ọ̀ba yà á lẹnu gidigidi, ó sì dide kánkán, ó sòrò, ó sì wí fún àwọn agbani-nímọ̀ràn rẹ̀ pé, “Şé kí í ẹ̀ ọ̀kúnrin mēteṣeta ni a sọ sínú àárín iná ní fifò mọ̀ wọn?” Wọn dáhùn, wọn sì wí fún ọ̀ba pé, “Ọ̀tọ̀ ni, ọ̀ba.” Ó dáhùn, ó sì wí pé, “Wò ó, mo rí ọ̀kúnrin mērin tí a tú sílẹ̀, tí wọn n rìn ní àárín iná, kò sì sí ifarapa kankan lórí wọn; irísí ẹ̀ni kẹrin náà sì dàbí Ọ̀mọ̀ Ọ̀lórún.” Daniẹ̀lì 3:23–25.

Kò sí iyémẹ̀jì pé idí àtòrunwá pípé kan wà, pẹ̀lú ọ̀títọ̀ itàn gégé bí ó ti ẹ̀lẹ̀ gan-an, tí yóò fi jẹ kó ye wà idí tí a kò fi ọ̀fihàn Dániẹ̀lì nínú ayeye ijòsin ère wúra náà ní orí kẹta; sùgbón idí àsọtẹ̀lẹ̀ kan ni pé bí Dániẹ̀lì bá wà níbẹ̀, i bá ti ba àpẹ̀rẹ̀ àmì àsọtẹ̀lẹ̀ ti iṣọkan mēta àti ọ̀kan jẹ nínú iná ileru náà. Pẹ̀lú Gídíonì, Gídíonì ni àti àwọn ẹ̀gbẹ̀ rẹ̀ mēta, ti ọ̀gòrùn-ún ọ̀kúnrin kọ̀kan. Kristi sáà maa n wà pẹ̀lú àwọn ọ̀mọ̀-ẹ̀yin mēta.

Léyìn ojò méfà, Jesu sì mú Peteru, Jakòbu, àti Johanu arákúnrin rẹ̀, ó sì mú wọn gòkè lọ sí orí òkè gíga kan ní àyàfí; a sì yí irísí rẹ̀ padà níwájú wọn: ojú rẹ̀ sì tàn bí oòrùn, aṣò rẹ̀ sì funfun bí imólẹ̀. Matteu 17:1, 2.

Òkan-pẹ̀lú-mẹ̀ta, tàbí mẹ̀ta-pẹ̀lú-òkan; àmì kan náà ni, nítorí gbogbo wọn n ̀sojú ohun èlò àṣòtẹ̀lẹ̀ kan ti àwọn ojò ikeyin, àti pé àwọn ojò ikeyin ni àwọn ojò idájó. Àwọn ojò idájó bèrẹ̀ ní oḍún 1798, pẹ̀lú ikéde pé idájó iwádií yóò bèrẹ̀ ní October 22, 1844. Àti pé àwọn ojò idájó n ̀bá a lọ títí àyè idánwò èniyàn yóò fi bèrẹ̀ sí í di mímú ní òfin Àìkú tí n ̀bò láipẹ̀, bí àwọn idájó imúṣe Ọ̀lórùn ti n ̀bèrẹ̀ tí wọn sì n ̀pò si i ní ilòsíwájú títí àyè idánwò yóò fi di pátápátá, tí àwọn àjàkálẹ̀ àipẹ̀ méje yóò sì ṣẹ̀lẹ̀. Pẹ̀lú ileru Nebukadinésàrí, àwọn ọ̀lọ̀lá mẹ̀ta náà, tí Kristi darapò mọ̀ léyìn náà, n ̀sojú àsíá. Ní iyàsímímọ̀ ère wúrà náà gbogbo àwọn orílẹ̀-èdè tí wọn dá ijoba Nebukadinésàrí náà pọ̀ wà níbẹ̀.

Yóò sì gbé àsíá sókè fún àwọn orílẹ̀-èdè láti ọ̀nà jìjìn, yóò sì fi sùfèè pé wọn láti ikeyin ayé: sì kíyèsí i, wọn yóò sì wá pẹ̀lú iyára kánkán. Isaiah 5:26.

Àádòrin oḍún igbèkùn Dániẹ̀lì jẹ̀ àmì àpẹ̀rẹ̀ pàtàkì mìíràn láti mọ̀, a sì rí i leraléra nínú ọ̀rọ̀ amísí. Látòdò Jehoiakim títí dé Kírúsi dúró fún gangan àádòrin oḍún igbèkùn Dániẹ̀lì. Nínú Kíróníkà Kejì, àádòrin oḍún náà dúró fún àkókò tí ilẹ̀ náà yóò sinmi tí yóò sì gbádùn àwọn ojò isinmi Sábáàti rẹ̀. Nínú Aísáyà mètálélógún, àádòrin oḍún náà dúró fún itàn Orílẹ̀-Èdè Amẹ̀ríkà láti oḍún 1798 títí dé òfin Sunday, nípa bèẹ̀ sì ni wọn tún dúró fún àwọn itàn àfọ̀wọ̀ra ti iwo ijoba Republicanism àti iwo Pùrótésítàntì tòótọ̀. Sister White fi àádòrin oḍún náà bára mu egbèrún kan ó lẹ̀ igbèta oḍún ti Àwọn Ọ̀rúndún Ọ̀kùnkùn ti agbára pòópù.

“Lónìí ijo Ọ̀lórùn ti ní òmìnira láti tẹ̀síwájú dé iparí nínú ètò àtòrunwá fún igbàlà iran tí ó sọ̀nù. Fún ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ ọ̀rúndún, àwọn èniyàn Ọ̀lórùn jìyà lábẹ̀ idíná sí òmìnira wọn. A fi òfin de iwáásù ihinrere nínú imímọ̀ rẹ̀, a sì n ̀fi iyà tí ó le jùlọ̀ jẹ̀ àwọn tí wọn gbójúgbóyà láti ṣàìgbọ̀ràn sí àwọn àṣẹ̀ èniyàn. Nítorí èyí, ọ̀gbà àjàrà nílá ti iwà rere ti Olúwa fẹ̀rẹ̀ di gbígbà sílẹ̀ pátápátá láini olùṣiṣẹ̀. A gba àwọn èniyàn ní imólẹ̀ ọ̀rọ̀ Ọ̀lórùn. Ọ̀kùnkùn isinà àti igbàgbó asán halẹ̀ láti pa imọ̀ èsìn òtítọ̀ rẹ̀ pátápátá. Ijo Ọ̀lórùn lórí ayé wà ní igbèkùn dájúdájú ní gbogbo àkókò gígùn yí ti inúnibini aláilẹ̀gbé, gégé bí àwọn ọ̀mọ̀ Ísírẹ̀lì ṣe wà ní igbèkùn ní Bábílónì ní àkókò igbèkùn náà.” Prophets and Kings, 714.

Nígbà tí a bá ti lóye pé gégé bí ààmì, oḍún mẹ̀ẹ̀dógórin náà pẹ̀lú dúró fún egbèrún kan, ọ̀oḍún méjì àti ọ̀gọ̀ta oḍún Igba Ọ̀kùnkùn, nígbà náà ni àpẹ̀júwe “oḍún mẹ̀ta àtààbò”, tàbí “oṣù méjìlélógójì”, tàbí “àkókò, àkókò àti ipín àkókò” tí n ̀dúró ní ti ààmì fún Igba Ọ̀kùnkùn, n ̀mú itumọ̀ àti isìṣẹ̀ ti oḍún mẹ̀ẹ̀dógórin ti ààmì náà gbòòrò sí i.

Nínú iwé Dániẹ̀lì, a fi àádòrin oḍún hàn gégé bí àkókò láti igbà ifúnnilára iránṣẹ̀ àkókò títí dé idájó. Àkókò náà wà nínú gbogbo isipopada àtúnṣe mímọ̀, àti nípa bèẹ̀, àádòrin oḍún náà n ̀sojú àwọn ilà òtítọ̀ mìíràn tí kò fi ẹ̀ka àkókò ṣe àkúnya, ṣùgbọ̀n tí wọn n ̀sọ̀rọ̀ nípa ète àkókò náà. Fún àpẹ̀rẹ̀, Málàkì sojú àkókò àádòrin oḍún náà gégé bí àkókò tí onṣẹ̀ májẹmú n ̀sọ̀ àwọn ọ̀mọ̀ Léfi di mímọ̀. Sister White so iwẹ̀nùmọ̀ àwọn ọ̀mọ̀ Léfi nínú Málàkì pọ̀ mọ̀ iwẹ̀nùmọ̀ tẹ̀npilì méjì ti Kírísítì. Àkókò kan náà ni àkókò ididì àwọn egbèrún ọ̀górùn-ún méjìlélógójì. Ó tún jẹ̀ àkókò tí ọ̀jò ikeyin ti n ̀tú kalẹ̀ ní ilòsíwájú. Àkókò kan náà tún jẹ̀ àkókò idánwò ti ère ẹ̀ranko náà, èyí tí ó n ̀yọ̀rí sí ààmì

eranko náà. Àkókò náà tún jẹ́ “ojó ìmúrásílẹ̀” ti àsoṭélẹ̀, èyí tí ó n yorí sí òfin Ojọ-Àìkú, èyí tí ó tún jẹ́ “ojó isinmi.” Àkókò náà ní àwọn àkókò itúkà, àti àwọn àkókò ikójopò, tí àwọn méjèjì jẹ́ àwọn èka nínú “àwọn àkókò méje.”

Nínú ìwé Dániẹ̀lì, Jèhóyákímù jẹ́ àmì agbára fifún iránsẹ̀ àkókó. Ní ibásepò pẹ̀lú àwọn oḅa méjì tí n tẹ̀lé e, òun lásán ni àkókó nínú àwọn ángẹ̀lì mẹ̀ta tí n darí sí, tí wọn sì parí ní, idájó. Kírúsi jẹ́ àmì kí í se ti òfin Sónḁé nìkan, sùgbọ̀n òun pẹ̀lú jẹ́ “àmi” itúsílẹ̀. Dániẹ̀lì jẹ́ apá kan nínú iṣòkan mẹ̀ta-pẹ̀lú-òkan, ó sì tún jẹ́ apá kan nínú àfihàn mērin-un ti àwọn èniyàn Olórùn ní gbogbo ayé. Dániẹ̀lì sì tún jẹ́ àmì ojìṣẹ̀ Èlìjà, ó sì tún jẹ́ àpẹ̀rẹ̀ Jòhánù nínú ìwé Ifihàn. Òun pẹ̀lú jẹ́ àmì àwọn tí n gba èdidì Olórùn. Orúkọ náà “Dániẹ̀lì” túmò sí “adájó Olórùn”, tàbí “Olórùn idájó”, nítorí náà ó jẹ́ àmì idájó, àti ti Laodìṣià pẹ̀lú, nítorí Laodìṣià túmò sí “àwọn èniyàn tí a dá lẹ́jọ” tàbí “àwọn èniyàn tí ó wà lábẹ̀ idájó”. Idájó Laodìṣià dá lóri pátápátá ikòsílẹ̀ wọn sí imò tí a tú sílẹ̀ nínú ìwé Dániẹ̀lì.

Nebukadnessari jẹ́ àpẹ̀rẹ̀ fún iwo Republikani àti iwo Pùròṭésítàntì tòótọ̀ ti Orílẹ̀-Èdè Amẹ̀ríkà, ó sì tún jẹ́ àpẹ̀rẹ̀ fún Orílẹ̀-Èdè Amẹ̀ríkà láti ibẹ̀rẹ̀ rẹ̀ títí dé òpin rẹ̀. Nígba tí a bá dé orí kerin àti karùn-un ìwé Dániẹ̀lì, a ó rí i pé Nebukadnessari dúró fún “àkókò òpin” ní oḁún 1798, Belsásari sì dúró fún òfin Ojọ Àìkú. Nebukadnessari di olùṣàkóso tí ó dà bí oḁo-agutan tí a yípadà ní òpin “àkókò méje” ijìyà, sùgbọ̀n oḁo rẹ̀ parí ní síso bí dírágónì, díẹ̀ ṣáájú iparun rẹ̀.

“Sì alákoòso ikeyin Babeli, gégé bí ní àpẹ̀rẹ̀ sí eni àkókó rẹ̀, ni idájó Olùṣò àtorunwá dé pé: ‘Ìwo oḁa,... a ti so ọ̀ fún ọ; a ti mú ijọba kúrò lọwọ̀ rẹ̀.’ Dániẹ̀lì 4:31.” Àwọn Wòlfi àti Àwọn Oba, 533.

Dániẹ̀lì orí kíni ṣàfihàn itàn iṣisẹ̀ Millerite láti ojọ kọkànlá, oṣù Kejo, oḁún 1840 títí dé ojọ kejilélógún, oṣù Kewàá, oḁún 1844. Ó tún ṣàfihàn láti ojọ kọkànlá, oṣù Keshàn-án, oḁún 2001 títí dé òfin Ojọ Àìkú. Ó tún ṣàfihàn èkinni nínú àwọn iránsẹ̀ àwọn ángẹ̀lì mẹ̀ta, tí wọn náà sì jẹ́ àmì wòlfi keji ti itàn Orílẹ̀-Èdè Amẹ̀ríkà láti oḁún 1798 títí dé òfin Ojọ Àìkú.

Bóyá àfihàn tí ó se pàtàkì jùlọ̀ nínú orí kìn-in-ní ìwé Dániẹ̀lì ni pé, èyí ni ohun àkókó tí a mēnu kàn nínú ìwé àsoṭélẹ̀ tí ó jẹ́ àkójopò ìwé Dániẹ̀lì àti ìwé Ifihàn papò. Òun ni àkókó nínú àwọn idánwò àsoṭélẹ̀ mẹ̀ta tí akẹ̀kọ̀ àsoṭélẹ̀ gbòḁò ní iṣàkóso lóri wọn. Òun ni ohun tí a gbòḁò “je” kí a lè borí àwọn idánwò tí n bọ̀ lẹ̀yìn.

Nínú Early Writings, gégé bí a ti tọ̀ka sí i tẹ̀lé ju eḁkan lọ nínú àwọn àpilẹ̀kọ̀ wònyí, Arábinrin White se àfihàn ilàna idánwò igbésẹ̀ mẹ̀ta ti itàn Kristi nínú paragirafi kan, lẹ̀yìn náà nínú paragirafi tó tẹ̀ lé e, ó sì se àfihàn ilàna idánwò igbésẹ̀ mẹ̀ta ti itàn àwọn Millerite. Ó fi hàn pé àwọn tí ó wà ní àkókò Kristi tí wọn kọ̀ irànpò Johanu, kò lè rí ànfààní kankan gbà láti inú àwọn èkọ̀ Jesu. Paragirafi tó tẹ̀ lé e jẹ́ kí eni tí ó bá fẹ̀ rí i lè mọ̀ pé idánwò àkókó fún àwọn Millerite ni William Miller, eni tí Arábinrin White so pé a ṣàpẹ̀rẹ̀ rẹ̀ nípasẹ̀ Johanu Oníbatísí àti Elijah mejeeji. Àwọn eḁlẹ̀rì méjèjì wònyí ti idánwò àkókó fi múlẹ̀ pé Daniẹ̀lì orí kìn-in-ní ni irànpò Elijah. Bí a bá kọ̀ orí kìn-in-ní, kò lè sí ànfààní kankan láti inú orí keji àti kẹ̀ta.

Jesu àti ángẹ̀lì keji tẹ̀lé Jòhánù Oníbatísí àti ángẹ̀lì kìn-in-ní nínú itàn wọn lotoṭoto. Lẹ̀yìn Jesu ni idájó àgbélẹ̀bùú wá, ángẹ̀lì kẹ̀ta sì dé nígba tí idájó iwádií bẹ̀rẹ̀. Irẹ̀wẹ̀si àwọn oḁo-èyìn níbi

àgbélébùú jé àpẹ̀ẹ̀rẹ̀ irẹ̀wẹ̀sì ìlá ti October 22, 1844. Daniel orí kìn-ín-ní ni Elijah, gégé bí a ti sojú rẹ̀ nínú Jòhánù Oníbatisí àti William Miller, sùgbón a kò lè yà á kúrò ní àwọn orí kejì àti kẹta. Pa pò, àwọn orí wọnyẹn ni ihinrere àinípẹkun, èyí tí ó máa n jẹ nígbà gbogbo iránsẹ̀ àdánwò àsoṭelẹ̀ onígbésẹ̀ mẹta tí ó n mú jáde, lẹyin náà sì n ya ẹka méjì àwọn olùjòsin sọtò. Nítorí náà, bí a bá yà àwọn orí mẹta wọnyẹn sọtò, yòò jẹ ihinrere miiran.

Sùgbón bí àwa, tàbí àngẹ̀lì kan láti ọrun, bá wààsù ihinrere miiran fún yín ju èyí tí àwa ti wààsù fún yín lọ, kí a fi ẹni náà sínú ẹgún. Gégé bí a ti so tẹ̀lẹ̀, bẹ̀ẹ̀ ni mo tún n so nísinsin yìí pé, bí ẹnikẹni bá wààsù ihinrere miiran fún yín ju èyí tí ẹ ti gbà lọ, kí a fi ẹni náà sínú ẹgún. Galatia 1:8, 9.

Dáníẹ̀lì orí kìn-ín-ní n pèsè ọ̀nà fún onísẹ̀ ihin májẹmú kí ó yára wá sínú tẹ̀npilì rẹ̀, ó sì tún sàpẹ̀ẹ̀rẹ̀ ohùn ẹni tí n kẹ ní aginjù. A sàpẹ̀ẹ̀rẹ̀ aginjù gégé bí àkókò itúkà, níbi tí a ti n tẹ ibi-mímò àti ogun náà mọ̀lẹ̀ lábẹ̀ ẹ̀sẹ̀. Nínú Dáníẹ̀lì orí kìn-ín-ní, Dáníẹ̀lì wà ní aginjù, a ti tú ú ká, a sì so ọ̀ di ẹ̀rú. Ihin orí kìn-ín-ní n pèsè ọ̀nà fún ihin orí kejì, níbi tí Kristi ti wẹ̀ àwọn ọmọ Léfi mọ̀, tí ó sì wọ inú májẹmú pẹ̀lú wọn. A fi àwọn ọmọ Léfi hàn gégé bí àmì àwọn èniyàn àyànfẹ̀ Ọlọrun, nítorí wọn dúró pẹ̀lú Mósè ní isòtítọ̀ nínú ipónjù ère wúrà Áróni, àti pé Dáníẹ̀lì orí kẹta pẹ̀lú jẹ ipónjù ère wúrà náà.

Sadraki, Meşaki ati Abẹ̀dinego dàbí àwọn ọmọ Léfi tí a ti wẹ̀ mọ̀ sáájú idánwò “ère ẹranko náà” ti ọ̀rìsà wúrà. Ní ayẹyẹ̀ náà Nebukadnessari pèsè ẹgbẹ̀ akorin-orin, àgbèrè Tiri kọ àwọn orin náà, Israẹli ti ẹ̀mí tí ó ti soṭẹ̀ sì teri ba, lẹyin náà ó sì jó ní ihòhò sí orin náà yíkà ọ̀rìsà wúrà náà.

Àwọn iwé Dáníẹ̀lì àti Ifihàn jẹ iwé kan náà, àti pé Kristi gégé bí Alfa àti Òmẹgà n sí ididi iwé náà nísinsinyí, èyí tí ó dúró fún Ifihàn Jésù Kristi. Ọ̀títọ̀ àkókọ̀ pátápátá tí Ó fi sínú iwé náà ni àwọn iránsẹ̀ àwọn àngẹ̀lì mẹta. Àwọn orí mẹta àkókọ̀ ti Dáníẹ̀lì ni iránsẹ̀ àwọn àngẹ̀lì mẹta náà. Àwọn ọ̀títọ̀ tí ó so mọ̀ àwọn iránsẹ̀ àwọn àngẹ̀lì mẹta wọnyí nínú Ifihàn orí kẹrinlá, ni a mú wá sí ipé pípé nígbà tí a bá mọ̀ pé a kókó mẹnù kàn án nínú àwọn orí mẹta àkókọ̀ ti Dáníẹ̀lì. Nínú Ifihàn kẹrinlá, a sàfihàn wọn gégé bí ihinrere àinípẹkun, wọn sì n fò ní àárín ọrun, nípa bẹ̀ẹ̀ tí wọn fi n sẹ̀ idánimò iránsẹ̀ tí a gbé kalẹ̀ fún gbogbo ayé ní àwọn ojọ̀ ikeyin. Nínú àwọn orí mẹta àkókọ̀ ti Dáníẹ̀lì, a fi irírí àwọn ọ̀kúnrin àti àwọn obinrin tí n gbé iránsẹ̀ náà lọ sí ayé hàn. Ifihàn kẹrinlá ni ilà ọ̀de ti ọ̀títọ̀, tí n sojú, pẹ̀lú àwọn àmì àpẹ̀ẹ̀rẹ̀, iránsẹ̀ àwọn àngẹ̀lì mẹta. Ihinrere àinípẹkun, àti iránsẹ̀ ọ̀kọ̀ọkan àwọn àngẹ̀lì mẹta náà, ni a mú wá sí ipé pípé nípasẹ̀ ilà inú ti ọ̀títọ̀ tí a sojú nínú àwọn orí mẹta àkókọ̀ ti Dáníẹ̀lì.

Àwọn orí mẹta àkókọ̀ dúró fún ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ ọ̀títọ̀ àgbàyanu, àti ọ̀kan nínú àwọn ọ̀títọ̀ wọnyí ni pé àwọn iránsẹ̀ mẹta náà jẹ ilàna idánwò igbésẹ̀-mẹta tó ní idánwò ounjẹ gégé bí ibèrẹ̀, tí idánwò ojú tẹ̀ lẹ̀, tí idánwò litmus sì tẹ̀ lẹ̀ e. Kò sí àní-àní pé àwọn ọ̀nà miiran wà láti fi so àwọn idánwò mẹta wọnyí ní orúkọ̀, sùgbón àwọn àpẹ̀júwe wọnyí lè fara hàn ní iròrùn nínú orí kiíní, a sì tún lè rí wọn nínú àwọn orí kiíní tí tí dé kẹta. A gbodò mọ̀ àwọn orí mẹta náà pò gégé bí àmì kan soṣo.

“A fi ifẹ̀sọ̀rọ̀ àkókọ̀ àti èkejì náà hàn ní ọ̀dún 1843 àti 1844, a sì wà nísinsinyí lábẹ̀ ikéde ti ẹ̀kẹta; sùgbón gbogbo àwọn ifẹ̀sọ̀rọ̀ mètẹ̀tẹ̀ta náà sì ní láti máa kéde. Ó sẹ̀ pàtàkì gan-an nísinsinyí bí ó ti sẹ̀ rí tẹ̀lẹ̀ rí pé kí a tún wọn sẹ̀ fún àwọn tí n wá ọ̀títọ̀. Pẹ̀lú kálámù àti ohùn ni a gbodò fi kéde náà dún, ní fifi itòlẹ̀sẹ̀sẹ̀ wọn hàn, àti ilò àwọn àsoṭelẹ̀ tí n mú wa dé ọ̀dọ̀ ifẹ̀sọ̀rọ̀

angeli ẹketa. Kò lè sí ẹketa láìsí àkókó àti ẹkeji. Àwọn ifésorò wònyí ni a gbodò fi fún ayé nínú àwọn itẹ́jádé, nínú àwọn àsoyè, ní fífi hàn nínú ilà itàn àsoṭẹ́lẹ̀ àwọn ohun tí ó ti ṣẹ́lẹ̀ àti àwọn ohun tí yóò ṣẹ́lẹ̀.” Selected Messages, iwé 2, 104, 105.

Kò ṣe pàtàkì bóyá ojò kan soṣo ni ó wà, tàbí ọ̀sẹ̀ kan, tàbí ogún ọ̀dún láàárín itàn gidì ti orí keji àti ti orí keta; ní ti àpẹ̀rẹ̀ isòrò, wọn n sàfihàn idánwò m̀eta gégé bí wọn ṣe n tèsíwájú ní ipele déédé. Inú Nebukadinésàri dùn, ó sì kún fún iyàlenu pé Ọ̀lórùn, nípasè wòlì Dániẹ̀lì, lè mọ̀ alá rẹ̀, kí ó sì fi itumò tó péye tó bèè hàn nípa alá náà, tí a kò fi lè lóye rẹ̀ bí kò ṣe gégé bí òtító. Síbẹ̀, ní orí keta, Nebukadinésàri kùna nínú idánwò keji ti orí keji, nítorí ó pinnu láti gbé ifẹ̀ èniyàn tirẹ̀ tí ó kún fún ìgbéraga sókè ju ifihàn àgbàyanu agbára Ọ̀lórùn lọ, èyí tí ó fi itumò ọ̀run hàn ti alá ikòkò náà.

Nígbà tí ó gbé ère wùrà náà dúró ní orí keta, ó kuna nínú idánwò keta—idánwò litmus. Şadraki, Meşaki àti Abedinego sì kojá idánwò litmus náà. Nebukadinésàri gba ààmì eranko náà, àwọn olóyè m̀eta náà sì gba èdidi Ọ̀lórùn. A gbodò lóye àwọn orí m̀eta àkókó ti Danieli nínú àyíká àwọn àngẹ̀lì m̀eta ti Işípáyá m̀erinlá. Bí ó tilẹ̀ jẹ̀ pé àwọn orí m̀eta náà rọ̀rùn tó, nítorí wọn ṣe kedere tó bèè tí a fi máa n ló wọn gégé bí itàn fún àwọn omọ̀ Kristeni, ní tòótó wọn dúró fún, bóyá, àwọn orí m̀eta tí ó jinlẹ̀ jùlọ̀ nínú Ọ̀rò Ọ̀lórùn.

A ó máa bá a lọ pẹ̀lú orí keta nínú iwé Dániẹ̀lì nínú àpilẹ̀kọ̀ tó kàn.

“Ìgbéraga asán àti inúnibíni tí a rí nínú ọ̀nà tí ọ̀ba aláinígbàgbọ̀, Nebukadnessari, gbà tò ni a ti n fihàn, a ó sì máa bá a lọ láti fihàn rẹ̀ ní ojò wa. Itàn yóò tún ara rẹ̀ ṣe. Ní àkókò yí, idánwò náà yóò wà lóri ọ̀ràn pípa Sábáàti mó. Gbogbo àgbáyé ọ̀run n wo bí èniyàn ṣe n tẹ̀ òfin Jèhófà m̀lẹ̀, tí wọn sì n sọ irántí Ọ̀lórùn, àmì tó wà láàárín ọ̀n àti àwọn èniyàn rẹ̀ tí n pa àwọn àṣe rẹ̀ mó, dí ohun asán, ohun tí a yẹ̀ kí a kẹ̀gàn, nígbà tí a n gbé sábáàti idíje kan ga bí a ti gbé ère wùrà nílá náà ga ní pẹ̀tẹ̀lẹ̀ Dura. Àwọn èniyàn tí n pe ara wọn ní Kristeni yóò pe ayé láti pa sábáàti èké yí mó, èyí tí wọn ti dá. Gbogbo àwọn tí ó bá kò láti ṣe bèè ni a ó fi sí abẹ̀ àwọn òfin inúnibíni. Èyí ni àşírí àiṣòdodo náà, ètò àwọn agbára satani, tí a mú ṣe nípasè ọ̀kùnrin ẹ̀ṣẹ̀.” The Youth’s Instructor, July 12, 1904.